

100 ГОДИНИ ОД БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ

ПРИЛОЗИ ОД НАУЧНИОТ СОБИР
ОДРЖАН НА 3–4 ДЕКЕМВРИ 2012 ГОДИНА

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА
НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ
СКОПЈЕ, 2013

-р Ирена Стефоска
 -р Тодор Чепреганов
 -р Ахмет Шериф
 -р Музафер Бислими
 -р Владо Поповски
 -р Ванчо Ѓорѓиев
 -р Далибор Јовановски
 Шефкет Зеколи
 Александар Стојчев

СОДРЖИНА

Предговор	9
Владо КАМБОВСКИ ОД БАЛКАНСКИ ВОЈНИ – ДО БАЛКАНСКИ МИР: МАКЕДОН- СКИ АСПЕКТ	11
I Блаже РИСТОВСКИ МАКЕДОНСКИОТ ФАКТОР ПРЕД И ВО ВРЕМЕТО НА БАЛ- КАНСКИТЕ ВОЈНИ	25
Владо ПОПОВСКИ ПОРАЗОТ НА ИДЕЈАТА ЗА МАКЕДОНИЈА ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ – ПРИЧИНИ И ФАКТОРИ	71
Иван КАТАРЏИЕВ МОТИВИТЕ ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА БАЛКАНСКАТА ВОЈНА ВО 1912 ГОДИНА И ОДБЕЛЕЖУВАЊЕТО НА НЕЈЗИНАТА СТО- ГОДИШНИНА ВО 2012 ГОДИНА	87
Ванчо ЃОРЃИЕВ РЕФОРМИ ЗА МИР ИЛИ ОДЛАГАЊЕ НА КОНФЛИКТОТ	107
II Валентина МИРОНСКА ХРИСТОВСКА МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ ОД XIX ВЕК И БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ	131
Александар ТРАЈАНОВСКИ УЧЕСТВОТО НА МАКЕДОНСКИТЕ ДОБРОВОЛЦИ ВО БУГАР- СКАТА АРМИЈА ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ (1912–1913)	147

идски“, Скопје

собир одржан на 3–4 декември
 [Блаже Ристовски, Драги Ѓорѓиев].
 2013. – 532 стр. ; 24 см

ceedings of the scientific meeting,

орија – 1912–1913 – Собори

Александар СТОЈЧЕВ	
ВОЕНИТЕ ДЕЈСТВА НА ВООРУЖЕНИТЕ ФОРМАЦИИ НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ (1912– 1913)	171
Наташа КОТЛАР-ТРАЈКОВА, Вера ГОШЕВА	
СУДБИНАТА НА ЦИВИЛНОТО НАСЕЛЕНИЕ ВО СОЛУН ЗА ВРЕМЕ НА БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ	195
Билјана ПОПОВСКА, Иванка ДОДОВСКА	
МАКЕДОНИЈА СТО ГОДИНИ ПО ЗАВРШУВАЊЕТО НА БАЛ- КАНСКИТЕ ВОЈНИ	205
Димитар МИРЧЕВ	
СТО ГОДИНИ ПО ОСВОЈУВАЊЕТО И ПОДЕЛБАТА НА МАКЕ- ДОНИЈА: ГЕО-ПОЛИТИКАТА И ГЕО-КУЛТУРАТА НА БАЛ- КАНОТ ВО СОВРЕМЕНОСТА	213
Ленина ЖИЛА	
ДЕТЕРМИНАЦИЈА НА БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ ОД ГЛЕДНА ТОЧКА НА СФАКАЊАТА ЗА „ЖИВОТОСПОСОБНОСТА“ НА ДРЖАВИТЕ	229
Африм ОСМАНИ	
РАЗВИТОКОТ НА ПРАВНАТА НАУКА, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА КАЗНЕНОТО ПРАВО НА ОСМАНЛИСКА МАКЕДОНИЈА, СÈ ДО ПЕРИОДОТ НА БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ	243
Дејан МАРОЛОВ	
БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ НИЗ ПРИЗМАТА НА ПОШИРОКАТА ТЕОРЕТСКА РАМКА НА КОНЦЕПТОТ НА „БЕЗБЕДНОСНА ДИЛЕМА“	255
III	
Македонка МИТРОВА, Марија ПАНДЕВСКА	
КРАЛСТВОТО СРБИЈА И ПРВАТА БАЛКАНСКА ВОЈНА: ПО- ЛИТИЧКИ И ДИПЛОМАТСКИ АСПЕКТИ	275
Далибор ЈОВАНОВСКИ	
ЦЕЛ И УСПЕХ – ЕЛЕФТЕРИОС ВЕНИЗЕЛОС И МАКЕДОНИЈА ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ	295
Стефан ВЛАХОВ – МИЦОВ	
БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ ВО БУГАРСКАТА ИСТОРИОГРАФИЈА	311

Димитар ПАНДЕВ	
ПОГЛЕДИТЕ НА А ЈАЗИК ВО КОНТЕК ПРОПАГАНДА (ОД	
Исмет КОЧАН	
ТУРСКАТА ИСТОРИ УЧЕСТВОТО НА МА СКИОТ ФРОНТ ВО ПР	
Фехари РАМАДАНИ, Ѓу	
СТАВОТ И ДИПЛО АЛБАНСКОТО ПРА ВОЈНА	
Вера ЛАЛЧЕВСКА	
РАЗМИСЛУВАЊА С КОМИСИЈА ЗА БА ТОРИ: ПОУКИ ЗА Р	
IV	
Билјана РИСТОВСКА-ЈО	
МАКЕДОНИЈА ВО ЦИИТЕ НА РУСКОТ	
Лилјана ГУШЕВСКА	
ДОПИСНИКОТ НА БАЛКАНСКИТЕ ВО	
Шенер БИЛЈАЛИ	
СВЕТСКОТО ЈАВНО – КУМАНОВСКАТА	
Драги ЃОРГИЕВ	
МАКЕДОНСКАТА ОЧИТЕ НА ДВАЈЦА И АХМЕД НИЈАЗИ-	
Тодор ЧЕПРЕГАНОВ	
ХРИСТО СИЛЈАНО	
Марија Емилија КУКУБ	
ПРИМЕРИ ЗА ПРИ СКИОТ ИДЕНТИТЕ	

Е ФОРМАЦИИ НА КИТЕ ВОЈНИ (1912–	171	Димитар ПАНДЕВ ПОГЛЕДИТЕ НА А. М. СЕЛИШЧЕВ ЗА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВО КОНТЕКСТ НА БУГАРСКАТА И НА СРПСКАТА ПРОПАГАНДА (ОД 1914 ДО 1942 ГОДИНА)	317
НИЕ ВО СОЛУН ЗА	195	Исмет КОЧАН ТУРСКАТА ИСТОРИОГРАФИЈА ЗА БИТКАТА ЗА ШАРКОЈ. УЧЕСТВОТО НА МАКЕДОНСКИТЕ ДОБРОВОЛЦИ НА ГАЛИПОЛ- СКИОТ ФРОНТ ВО ПРВАТА БАЛКАНСКА ВОЈНА	335
УВАЊЕТО НА БАЛ-	205	Фехари РАМАДАНИ, Ѓула ЧЕЛИКУ СТАВОТ И ДИПЛОМАТИЈАТА НА АВСТРО-УНГАРИЈА КОН АЛБАНСКОТО ПРАШАЊЕ ЗА ВРЕМЕ НА БАЛКАНСКАТА ВОЈНА	351
ДЕЛБАТА НА МАКЕ- ЛТУРАТА НА БАЛ-	213	Вера ЛАЛЧЕВСКА РАЗМИСЛУВАЊА ОКОЛУ ИЗВЕШТАЈОТ НА КАРНЕГИЕВАТА КОМИСИЈА ЗА БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ И НЕГОВИТЕ АВ- ТОРИ: ПОУКИ ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	373
ВОЈНИ ОД ГЛЕДНА СПОСОБНОСТА“ НА	229	IV Билјана РИСТОВСКА-ЈОСИФОВСКА МАКЕДОНИЈА ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ НИЗ ИЛУСТРА- ЦИИТЕ НА РУСКОТО СПИСАНИЕ „ИСКРИ“	385
О ПОСЕБЕН ОСВРТ СКА МАКЕДОНИЈА, ОЈНИ	243	Лилјана ГУШЕВСКА ДОПИСНИКОТ НА ЛОНДОНСКИ ТАЈМС ОД БАЛКАНОТ ЗА БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ	409
НА ПОШИРОКАТА НА „БЕЗБЕДНОСНА	255	Шенер БИЛЈАЛИ СВЕТСКОТО ЈАВНО МИСЛЕЊЕ И БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ – КУМАНОВСКАТА БИТКА ВО СВЕТСКИОТ ПЕЧАТ	419
АНСКА ВОЈНА: ПО-	275	Драги ЃОРГИЕВ МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИОНЕРНА ОРГАНИЗАЦИЈА ВО ОЧИТЕ НА ДВАЈЦА ОСМАНЛИИ: ШЕМСЕДИН СЕЛАНИКЛИ И АХМЕД НИЈАЗИ-БЕГ	427
ОС И МАКЕДОНИЈА	295	Тодор ЧЕПРЕГАНОВ ХРИСТО СИЛЈАНОВ И ПРВАТА БАЛКАНСКА ВОЈНА	439
ИСТОРИОГРАФИЈА	311	Марија Емилија КУКУБАЈСКА ПРИМЕРИ ЗА ПРИСТРАСНО ИГНОРИРАЊЕ НА МАКЕДОН- СКИОТ ИДЕНТИТЕТ: РОБЕРТ КАПЛАН, БАЛКАНСКИ ДУХОВИ	449

V

Никола МИНОВ

ВЛАСИТЕ И БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ 463

Силвана СИДОРОВСКА-ЧУПОВСКА

ПОЛИТИЧКИТЕ И ПРОСВЕТНИТЕ ПРИЛИКИ ВО ВЕЛЕС
(1912–1913). СПОРЕД НЕКОИ ДОПИСКИ ВО ВЕСНИКОТ „ПРАВО“
(1910–1913) И ВО СПИСАНИЕТО „МАКЕДОНСКИ ГЛАС“ (1913–1914) 479

Оливер ЦАЦКОВ

ВОЕНИТЕ, ЕКОНОМСКИТЕ И ПОЛИТИЧКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ
ОД ПРВАТА БАЛКАНСКА ВОЈНА ВРЗ ЖИВОТОТ НА НАРО-
ДОТ ВО ШТИП И ШТИПСКО 487

Елена ЈОСИМОВСКА, Верица ЈОСИМОВСКА

СВЕДОШТВА ЗА БРЕГАЛНИЧКАТА ЕПИДЕМИЈА ВО 1913
ГОДИНА 495

Марија КОЦЕВА

ОБРАЗОВАНИЕТО ВО ШТИП ВО ВРЕМЕ НА БАЛКАНСКИТЕ
ВОЈНИ 511

Владимир ЈАНЕВСКИ

КОМИТСКОТО ОРО 519

ЛИСТА НА УЧЕСНИЦИ 529

СТО ГОДИ
Зборни

На 3 и 4 декември 2013
уметностите во Скопје се одржаа
војни во организација на Македонски
соработка со Институтот за македонски
Филозофскиот факултет при
Институтот за културно и духовно наследство

Научниот собир го водеше
Владо Камбовски (претседател на
Георги Старделов, акад. Луан
Котлар-Трајкова, проф. д-р Миле
д-р Ирена Стефоска, проф. д-р
р Музафер Бислими, проф. д-р
Далибор Јовановски, доц. д-р
вонр. проф. д-р Нуман Аруч, и др.

Во времето на одржување на
трини беа изложени публикациите
публикации од Фондот на Билјан
Ташевски. Пред започнување на
избор на фотографии за Балканските војни

Според Програмата на Соборот
В. Камбовски, *Од Балканските војни*
Ристовски, *Македонскиот фронт во Балканските војни*
Поповски, *Поразот на идејата за македонски фактори*,
И. Катарциев, *Мои спомени од 1913 година и одбележувањето на 100 години од реформи за мир или одлагањето на македонскиот прашање од XIX век до денешно време*
А. Стојчев, *Воениот дејствија во Балканските војни 1912–1913*
цивилното население во Солун
Додовска, *Македонија сто години по освојувањето*
чев, *Сто години по освојувањето на Балканските војни од гледна точка на македонските војни*
гео-културата на Балканските војни од гледна точка на македонските војни
жавије, А. Османи, *Развивањето на македонските војни*